

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ Α ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ :

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΑΚΟΣ,

ΜΑΡΙΛΙΑ ΚΟΙΝΑ

- Αρχικά τί εννοούμε με τον όρο Μεγαλιθικά μνημεία?

Ως μεγαλιθικά μνημεία νοούνται στην αρχαιολογία όλα τα μνημεία της αρχαιότητας που είναι κατασκευασμένα από μεγάλιθους. Τα περισσότερα από αυτά χρονολογούνται κυρίως στην Νεολιθική περίοδο.

Τα μεγαλιθικά μνημεία πάντα προξενούν πολλά ερωτηματικά για το πώς χτίστηκαν.

- Μελετώντας τους τεράστιους ογκόλιθους που απαρτίζουν αυτές τις κατασκευές, ακόμη και στην σύγχρονη εποχή μας, με την τόσο μεγάλη πληθώρα μηχανών και μηχανημάτων, κάποια μνημεία δεν είναι ακόμη δυνατόν να κατασκευαστούν, αφού κάποιοι μονόλιθοι ξεπερνούν το μέγιστο δυνατό βάρος που μπορεί να ανελκύσει ακόμη και ο μεγαλύτερος γερανός που έχει κατασκευάσει ο άνθρωπος.

Πέρα ,όμως και από τον ιστορικό ρόλο που έχουν αυτά τα μνημεία σήμερα, αποτελούν εξίσου σημεία αναφοράς για πολλούς καλλιτέχνες. Κάποιοι από αυτούς που εμπνεύστηκαν από τα μεγαλιθικά μνημεία ήταν ο **Jim Denevan , Nancy Holt ,Mayan Lin ,Vito Accorci** και πολλοί άλλοι.

Παραδείγματα κάποιων μεγαλιθικών μνημείων είναι ο Λίθος Λούντ , η **Landart** , οι Λίθοι του Στέννες ,τα Μεγαλιθικά μνημεία της Θράκης κ.ά.

Επηρεασμένοι καλλιτέχνες από τα μεγαλιθικά μνημεία και γενικότερα.

ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ:

ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ:

ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝ:

Το "Νησί του Πάσχα"

ΣΤΟΟΥΝΧΕΝΖ

Πού βρίσκεται, ποιά εποχή
δημιουργήθηκε και ποιά
χρονολογία ?

Το Στόουνχεντζ είναι νεολιθικό μεγαλιθικό μνημείο του οποίου η διαμόρφωση συνεχίστηκε ως την Εποχή του Χαλκού, δηλαδή η περίοδος ανάπτυξης ενός πολιτισμού κατά την οποία έχουν αναπτυχθεί μεταλλουργικές τεχνικές εξόρυξης του χαλκού από φυσικά κοιτάσματα και ανάμειξής του με άλλα μέταλλα για τη δημιουργία ορείχαλκου, κοντά στο Έιμσπερι (Amesbury) της Αγγλίας στην κομητεία του Γουϊλτσιρ. Πρόκειται για έναν κύκλο μεγαλίθων, που κατασκευάστηκε σύμφωνα με τις πλέον αποδεκτές αρχαιολογικές εκτιμήσεις ανάμεσα στο 2500 π.Χ. και το 2000 π.Χ.

Το όνομα Στόουνχεντζ προέρχεται από τις αρχαίες αγγλικές λέξεις *Stanhen gist*, που σημαίνουν 'κρεμαστοί λίθοι' και έδωσαν το όνομά τους σε μια ολόκληρη κατηγορία μνημείων γνωστών ως *henge(s)*, δηλαδή κυκλικές ή οβάλ σχήματος περιοχές με διακριτά χαρακτηριστικά τους το κυκλικό ανάχωμα και την τάφρο που το περιβάλλει.

Οι αρχαιολόγοι καθορίζουν τα *henge(s)* ως εκχωματώσεις που συνίστανται από ένα κυκλικό έγκλεισμα, περιβεβλημένο με κρηπιδωμένη κυκλική τάφρο.

2. Ποιοί έχτισαν το Στόουνχεντζ ?

Οι μελετητές και οι αρχαιολόγοι δεν γνωρίζουν ποιοι ήταν αυτοί που έχτισαν το μεγαλιθικό αυτό μνημείο. Οι μαρτυρίες που έχουμε είναι αμφισβητούμενες και είναι οι εξής:

Ο Τζέφρεϊ του Μονμάουθ το 1135 μ.Χ., στο έργο του *Ιστορία των Βασιλέων της Βρετανίας (Historia Regum Britanniae)* αναφέρει ότι το μνημείο διέταξε να αναγερθεί από το βασιλιά των Βρετανών Αυρήλιου Αμβρόσιου εις ανάμνηση της άγριας σφαγής, απο τον Χέωγκιστ το Σάξονα, 500 ευγενών το 490 μ.Χ. Για να κατασκευάσει το μνημείο ο Αμβρόσιος ζήτησε τη βοήθεια του μάγου Μέρλιν (Μίριν στα κέλτικα), ο οποίος συμβούλεψε να πάρουν τους ογκόλιθους από τη νήσο της Ιρλανδίας από ένα άλλο μεγαλιθικό μνημείο στη θέση Κίλαρ.

Ο Γουόλτερ Τσάρλτον εκφράζει τη πεποίθηση ότι το μνημείο ανεγέρθη από τους Δανούς και αποτελούσε το κοινοβούλιο τους. Την άποψη αυτή τη βρίσκουμε καταγεγραμμένη το 1663 στο βιβλίο του Τσάρλτον *Χορεία γιγάντων ή το Στόουνχετζ επανακτάται από τους Δανούς*.

Ο Τζον Όμπρεϊ στο έργο του *Μνημείο Βρετανικό (Monumenta Britannica)* υποστηρίζει ότι το Στόουνχετζ ήταν ναός χτισμένος από τους Δρυϊδες και ανήκε στη δικαιοδοσία τους.

Ο Εκαταίος ο Αβδηρίτης και ο Διόδωρος ο Σικελιώτης αναφέρουν στα έργα τους έναν λαό με το όνομα Υπερβόρειοι, οι οποίοι κατοικούσαν σε ένα νησί πέρα από τη γη των Κελτών της Γαλατίας (σημερινή Γαλλία) και είχαν κατασκευάσει έναν μεγάλο κυκλικό ναό όπου λατρεύανε το θεό Απόλλωνα.

- Το 1740 ο Γουίλιαμ Στάκλεϊ δημοσιεύει το βιβλίο του *Στόουνχετζ, Ένας ναός επανακτάται από τους Βρετανούς Δρυΐδες*, που παραθέτει στοιχεία της περιοχής. Ο Στάκλεϊ επανεξέτασε την υπόθεση ότι το έχτισαν οι Δρυΐδες και αποφάσισε ότι είναι η μόνη πιθανή εξήγηση για το ποιος ανέγειρε αυτό το μνημείο.

Μέχρι σήμερα μελετητές από όλο τον κόσμο υποστηρίζουν πως το μνημείο είτε χτίστηκε από Μυκηναίους, είτε από Ρωμαίους, είτε από Βρετανούς, ενώ κάποιοι άλλοι υποστηρίζουν ότι χτίστηκε από εξωγήινους. Τα μόνα σίγουρα στοιχεία για το Στόουνχετζ, την ανέγερσή του και τη χρήση του είναι ότι:

Σύμφωνα με πετρογραφική ανάλυση των ογκόλιθων, οι επιστήμονες διαπίστωσαν ότι αυτοί οι μονόλιθοι λαξεύτηκαν και μεταφέρθηκαν από λατομεία της Ουαλίας και της νοτιοδυτικής Αγγλίας.

Σύμφωνα με τη χρήση αστρονομικών διαγραμμάτων, οι αρχαιολόγοι υπολόγισαν ότι το μνημείο παρέμεινε σε χρήση για 1.500 χρόνια περίπου ως λατρευτικός χώρος και ως αστρονομικό παρατηρητήριο.

Με τη χρήση ραδιενεργών μετρήσεων οι αρχαιολόγοι υπολογίζουν ότι ανεγέρθη μεταξύ του 3000 π.χ. και του 2000 π.χ.

3. Ποιά η ανάπτυξη του Στόουνχετζ;

Το σύμπλεγμα του Στόουνχετζ ολοκληρώθηκε σε αρκετές φάσεις κατασκευής που εκτίνονται σε χρονικό βάθος 2.000 χρόνων αν και υπάρχουν ευρήματα που μαρτυρούν δραστηριότητα πριν και μετά από αυτή τη χρονική περίοδο. Οι αρχαιολόγοι έχουν ανακαλύψει μεσολιθικές πασσαλότρυπες, που χρονολογούνται περίπου από το 8000 π.Χ., αν και επιβεβαιώνεται ότι συνδέονται με το μεταγενέστερο μνημείο. Η χρονολόγηση και η κατανόηση των διαφορετικών φάσεων του Στόουνχετζ δεν είναι απλή υπόθεση. Είναι μια μάλλον περίπλοκη διαδικασία που στηρίζεται στα ελλιπή αρχεία των πρώτων ανασκαφών, σε πολύ λίγες ακριβείς επιστημονικά χρονολογήσεις και τη διατάραξη της φυσικής κιμωλίας του εδάφους από ανακατατάξεις της ύστερης παγετώδους και φυσικές διαταράξεις της πανίδας.

4. Πώς αναπτύχθηκε το Στόουνχεντζ σταδιακά?

1^η φάση:

Το αρχικό μνημείο ήταν ένα κυκλικό ανάχωμα περιβεβλημένο με τάφρο περίπου 115 μ. διάμετρο με μια μεγάλη είσοδο βορειοανατολικά και μια μικρότερη νότια . Οι πρώτοι οικοδόμοι τοποθέτησαν οστά ελαφιών και βοδιών στον πυθμένα της τάφρου, πολύ αρχαιότερα από τα οστέινα εργαλεία εκσκαφής που ανακαλύφθηκαν επί τόπου. Το χρονολογικό βάθος τοποθετείται περίπου στο 3100 π.Χ.. στο εξωτερικό χείλος της περικλεισμένης περιοχής είχε σκαφθεί ένας κύκλος 56 λάκκων , που εμειναν γνωστοί ως τρύπες του Όμπρεϊ (Aubrey holes), από τον αρχαιοδίφη του 17ου αιώνα Τζον Όμπρεϊ (John Aubrey), που λέγεται ότι τους ανακάλυψε πρώτος.

2^η φάση:

Ορατές μαρτυρίες της δεύτερης φάσης δεν υπάρχουν πλέον. Όπως φαίνεται από τις πασσαλότρυπες που χρονολογούνται στη συγκεκριμένη περίοδο υπήρξε κάποια ξύλινη κατασκευή στον περικλειστο χώρο στην αρχή της 3ης χιλιετηρίδας π.Χ. Φαίνεται πως ξύλινες κατασκευές υπήρχαν επίσης στη βορειοανατολική είσοδο, ενώ παράλληλοι δοκοί απλώνονταν από την νότια είσοδο.

Το ανάχωμα εκσκάφθηκε για να μειωθεί το ύψος του, ενώ τουλάχιστον στις 25 από τις τρύπες του Όμπρεϊ βρέθηκαν ταφικά ευρήματα που επιβεβαιώνουν την καύση νεκρών. Άσχετα, λοιπόν, από τον αρχικό προορισμό τους οι πασσαλότρυπες φαίνεται πως έγιναν τάφοι ενός ιδιαίτερου τύπου κατά την Φάση 2.

Τριάντα επιπλέον καύσεις επιβεβαιώνονται σε άλλα σημεία μέσα στο μνημείο, κυρίως στην πλευρά του ανατολικού ημικύκλιου. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ενίοτε το Στόουνχεντζ ερμηνεύεται ως περικλειστος χώρος καύσης νεκρών εκείνης της εποχής, ο αρχαιότερος του είδους του στα βρετανικά νησιά. Σπαράγματα άκαυστων ανθρώπινων οστών βρέθηκαν επίσης στην τάφρο. Βρέθηκαν επίσης κεραμικά της ύστερης Νεολιθικής που βοηθούν στη σχετική χρονολόγηση της συγκεκριμένης φάσης.

ΠΗΓΕΣ:

ΒΙΚΙΠΑΙΔΙΑ

**WWW.ELEYSIS-
ELINWN.GR**

WWW.DINFO.GR

ΤΕΛΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

- ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!